

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Vardagsskrock. Från abrakadabra till önskebrunn

Wanström, Sofia

Published in:
Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik

Published: 01/12/2022

Document Version
Final published version

Document License
CC BY

[Link to publication](#)

Please cite the original version:
Wanström, S. (2022). Vardagsskrock. Från abrakadabra till önskebrunn. *Budkavlen. Tidskrift för etnologi och folkloristik*. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2023030329455>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Magi i vardagen En folkloristisk introduktion till skrock

I motsats till uppfattningar om världen som avförtrollad, noterar Fredrik Skott, fil.dr. och docent i nordisk folkloristik, att det magiska tänkandet trodas eller till och med ökar i det nutida samhället. En lättsam men folkloristisk introduktion till olika typer av skrock svarar därför högst antagligen på ett samhälleligt behov. *Vardagsskrock. Från abrakadabra till önskebrunn*¹, presenterar en alfabetisk lista över hundra av de vanligaste formerna av vardagsskrock, som i vid bemärkelse kan förstås som magiska föreställningar folk anammar eller känner till.

Boken kan beskrivas som ett populärvetenskapligt uppslagsverk och tar upp mycket varierande typer av skrock. Exempelvis presenteras det vad man ska göra (eller undvika göra) på dop, bröllop, då man går förbi en lyktstolpe eller väntar barn; hur man kan spå framtiden med ägg, hår, sand eller prästkragar; eller hur man kan öka och försäkra sin lycka, inom idrott och studier eller livet generellt. Skott använder sig av folkloristisk forskning för att presentera ursprung, förklaring och förändring av föreställningarna, men problematiserar och ifrågasätter också densamma till viss mån. Boken synliggör hur mycket av det som vi vet eller antar oss veta om dessa föreställningar är baserat på tolkningar och antaganden. Genom att blanda vetenskapliga texter och arkivmaterial med samtida statistik och medie-och bloggtexter, visar Skott hur föreställningar har bestått och förändrats. Även om magin finns kvar i samhället, kritiserar han också ställvis moderna uppfattningar om folkloren och dess ursprung.

1 Skott, Fredrik: *Vardagsskrock. Från abrakadabra till önskebrunn*. Malmö: Polaris Fakta 2021. 318 s.

Boken förankras också i en kulturvetenskaplig kontext med en introduktion som kortfattat presenterar teoretiska ingångar. En diskussion kring religion och magi i kontrast till det vetenskapliga förs, och begreppet halvtro presenteras för att visa hur folk kan både tro och samtidigt inte tro på skrock. Skott presenterar också olika funktioner av vardagsskrock, som att ge lite spänning eller försöka kontrollera det okontrollerbara. Här noteras det hur skrocket än har en viktig plats i samtiden, men *vad* som man försöker kontrollera kan ha ändrat i och med samhällets utveckling. Exempelvis ses inte sjukdomar som lika okontrollerbara och folk kanske är mer sugna på en lyckad karriär än ett äktenskap. Att försöka förutse framtiden är också ett sätt att kontrollera tillvaron.

Boken är populärvetenskaplig och saknar därmed mer djupgående folkloristiska diskussioner och teoretiskt ramverk, men Skott gör en fin balansgång mellan att presentera dessa föreställningar på ett lättsamt och intressant sätt utan att för den skull överromantisera eller förenkla folkloristiskt material. Boken ger en intressant insyn i ämnet och förslag för fortsatt läsning. För ännu ofrälsta men av folkloren intresserade personer är *Vardagsskrock* en tacksam introduktion till det magiska tänkandet i vardagen; varifrån dessa föreställningar uppkommit och varför.

Sofia Wanström